ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 10.6.2016 г.
COM(2016) 383 final

ANNEXES 1 to 6

ПРИЛОЖЕНИЯ

към

Предложение за Препоръка на Съвета

за Европейската квалификационна рамка за обучение през целия живот и за отмяна на Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. за създаване на Европейска квалификационна рамка за обучение през целия живот

ПРИЛОЖЕНИЕ I

Определения

Определенията, които се прилагат в контекста на настоящата препоръка, са следните:

а) *квалификация*: официален резултат от процес на оценяване и валидиране, получен, когато компетентен орган определи, че дадено лице е постигнало резултати от обучението, съответстващи на определени стандарти;

б) *национална квалификационна система*: всички аспекти на дейността на държава членка, свързани с признаването на обучението и други механизми, които свързват образованието и обучението с пазара на труда и гражданското общество. Това включва разработването и прилагането на институционални разпоредби и процеси, свързани с осигуряване на качеството, оценяване и присъждане на квалификации. Националната квалификационна система може да се състои от няколко подсистеми и да включва национална квалификационна рамка;

в) *национална квалификационна рамка*: инструмент за класификация на квалификациите съгласно набор от критерии за достигнати конкретни нива в процеса на обучение, чиято цел е да се обединят и съгласуват националните квалификационни подсистеми и да се подобрят прозрачността, достъпът, подредбата и качеството на квалификациите по отношение на пазара на труда и гражданското общество;

г) *международна квалификация*: удостоверение, диплома, степен или звание, присъдени от международен орган (или национален орган, акредитиран от международен орган) и използвани в повече от една държава, които включват резултати от обучението въз основа на стандарти, разработени от международен орган, организация или дружество;

д) *международна отраслова квалификация*: международна квалификация, свързана с икономически сектор, разработена от международна отраслова организация или международно дружество;

е) *резултати от обучението*: показатели за онова, което учащият знае, разбира и може да направи при завършване на учебния процес;

ж) *знания:* резултат от усвояване на информация в процеса на учене. Знанията са съвкупност от факти, принципи, теории и практики, които са свързани с определена сфера на работа или обучение. В контекста на Европейската квалификационна рамка знанията се описват като теоретични и/или фактологични;

з) *умения*: способност за прилагане на знанията и използване на ноу-хау при изпълнение на задачи и решаване на проблеми. В контекста на Европейската квалификационна рамка уменията се описват като познавателни (включващи прилагане на логическо, интуитивно и творческо мислене) и практически (включващи сръчност и употреба на методи, материали, уреди и инструменти);

и) *отговорност/самостоятелност* в контекста на ЕКР обозначава степента на поемане на отговорност и самостоятелност на учащия при прилагането на знанията и уменията;

й) *валидиране на неформално и самостоятелно учене*: процес на потвърждаване от упълномощен орган, че дадено лице е получило резултати от обучението, измервани спрямо съответен стандарт. Този процес се състои от следните четири отделни етапа:

установяване чрез диалог на определен опит на лицето, документиране с цел опитът на лицето да стане видим, формална оценка на този опит и удостоверяване на резултатите от оценката, което може да доведе до частична или пълна квалификация;

к) *официално признаване на резултати от обучението:* процесът на предоставяне от компетентен орган на официален статут на придобити резултати от обучение с цел по-нататъшно обучение или заетост чрез: i) присъждане на квалификации (удостоверения, диплома или звания), ii) валидиране на неформално и самостоятелно учене, iii) предоставяне на еквивалентен статут, кредит или освобождаване;

л) *кредит:* показва, че част от квалификацията, която се състои от съгласуван набор от резултати от обучението, е била оценена и валидирана от упълномощен орган в съответствие с одобрен стандарт. Кредитът се присъжда от компетентните органи, когато лицето е постигнало определени резултати от обучението, което е доказано с подходящи оценки. Кредитът може да бъде изразен като количествена стойност (например кредити или кредитни точки), която показва оценка на труда, който лицето трябва обикновено да вложи, за да постигне съответните резултати от обучението;

м) *системи за кредити:* системи за признаване на кредит(и). Тези системи могат да включват, наред с другото, еквивалентни статути, освобождавания, единици/модули, които могат да бъдат натрупвани и прехвърляни, самостоятелност на доставчиците, които могат да предоставят персонализирани възможности за учене, както и чрез валидиране на неформално и самостоятелно учене;

н) *трансфер на кредити:* процесът, при който на лицата с натрупан кредит в един контекст се разрешава да получат оценка и признаване на този кредит в друг контекст.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

Дескриптори, които описват нивата в Европейската квалификационна рамка (ЕКР)

Всяко от осемте нива се определя чрез набор от дескриптори, които показват резултатите от обучението[1], отговарящи на квалификациите за това ниво във всяка квалификационна система.			
	Знания	Умения	Отговорност/Самостоятелност
	В контекста на ЕКР знанията се описват като теоретични и/или фактологични	В контекста на ЕКР уменията се описват като познавателни (включващи използване на логическо, интуитивно и творческо мислене) и практически (включващи сръчност и употреба на методи, материали, уреди и инструменти)	В контекста на ЕКР отговорност/самостоятелност описва способността на учащия да прилага знанията и уменията самостоятелно и с отговорност
Ниво 1 Резултати от обучението, отговарящи на ниво 1	Основни общи знания	Основни умения, необходими за изпълнение на прости задачи	Работа или обучение под пряко наблюдение в структуриран контекст
Ниво 2 Резултати от обучението, отговарящи на ниво 2	Основни фактологични знания в определена сфера на работа или обучение	Основни познавателни и практически умения, при които се изисква използване на съответната информация за изпълнение на задачи и решаване на рутинни проблеми чрез използване на прости правила и инструменти	Работа или обучение под наблюдение и с известна степен на самостоятелност
Ниво 3 Резултати от обучението, отговарящи на ниво 3	Познаване на факти, принципи, процеси и общи понятия в определена сфера на работа или обучение	Набор от познавателни и практически умения, необходими за изпълнение на задачи и решаване на проблеми чрез подбор и прилагане на основни методи, инструменти, материали и информация	Поемане на отговорност за завършване на задачите в работата или обучението Приспособяване на собственото поведение към обстоятелствата при решаване на проблеми
Ниво 4 Резултати от обучението, отговарящи на ниво 4	Фактологични и теоретични знания в широк контекст в определена сфера на работа или обучение	Набор от познавателни и практически умения, необходими за намиране на решения на конкретни проблеми в определена сфера на работа или обучение	Способност за самоуправление в рамките на насоките за работа или учене, които обикновено са предвидими, но подлежат на промяна Надзор на обичайната работа на други лица, като се поема известна отговорност за оценка и подобряване на работните или учебните дейности
Ниво 5* Резултати от обучението, отговарящи на ниво 5	Всестранни, специализирани, фактологични и теоретични знания в рамките на определена сфера на работа или обучение и осъзнаване на границите на тези знания	Всеобхватен набор от познавателни и практически умения, необходими за разработване на творчески решения на абстрактни проблеми	Упражняване на управление и надзор в контекста на работни или учебни дейности, при които промените са непредвидими Преглед и развитие на собствените постижения и постиженията на другите
Ниво 6** Резултати от обучението, отговарящи на ниво 6	Задълбочени познания в определена сфера на работа или обучение, които включват критическо разбиране на теории и принципи	Напреднали умения, които показват овладяване и новаторство, необходими за решаване на сложни и непредвидими проблеми в специализирана сфера на работа или обучение	Управление на сложни технически или професионални дейности или проекти, поемане на отговорност за вземане на решения в непредвидим работен или учебен контекст Поемане на отговорност за управление на професионалното развитие на лица и групи

[1] Резултатите от обучението представляват показатели за онова, което учащият знае, разбира и може да направи при завършване на учебния процес. Общо те се класифицират като „знания, умения и компетентности“. В контекста на ЕКР компетентностите се ограничават до „отговорност/самостоятелност“, тъй като посочените тук дескриптори отразяват показатели, които бяха приети от държавите членки за прилагане на настоящата препоръка и които не съответстват напълно на определенията на понятията.

Ниво 7*** Резултати от обучението, отговарящи на ниво 7	Високо специализирани знания, някои от които представляват най-новите познания в дадена сфера на работа или обучение, като основа за оригинално мислене и/или изследователска дейност Критическо осмисляне на въпроси, свързани със знанията в определена сфера и допирните точки между различни сфери	Специализирани умения за решаване на проблеми, необходими в областта на научните изследвания и/или иновациите с цел да се развият нови знания и процедури и да се включат знания от различни сфери	Управление и трансформиране на работен или учебен контекст, който е сложен, непредвидим и изисква нови стратегически подходи Поемане на отговорност с цел осигуряване на принос към професионални познания и практики и/или за анализ на стратегическите постижения на екипи
Ниво 8**** Резултати от обучението, отговарящи на ниво 8	Най-нови знания в определена сфера на работа или обучение и в допирните точки между сфери	Усъвършенствани и специализирани в най-висока степен умения и техники, включително синтез и оценка, необходими за решаване на ключови проблеми в сферата на научните изследвания и/или иновациите, които разширяват и дават нови определения на съществуващи знания или професионални практики	Проява на значителен авторитет, новаторство, самостоятелност, научна и професионална лоялност и траен ангажимент с разработването на най-нови идеи или процеси в работен или учебен контекст, включително научни изследвания

Съвместимост с квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование

Квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование предвижда дескриптори за три цикъла на висше образование, одобрени от министрите на висшето образование на срещата им в Берген през май 2005 г. в рамките на Болонския процес. Всеки дескриптор за образователния цикъл предлага общо изложение на обичайните очаквани постижения и умения, свързани с квалификации, които представляват завършек на този цикъл.

* Дескрипторът за краткия цикъл, разработен от Съвместната инициатива за качество като част от Болонския процес (в рамките на или свързан с първия цикъл), съответства на резултатите от обучението за ниво 5 на ЕКР.

** Дескрипторът за първия цикъл съответства на резултатите от обучението за ниво 6 на ЕКР.

*** Дескрипторът за втория цикъл съответства на резултатите от обучението за ниво 7 на ЕКР.

**** Дескрипторът за на третия цикъл съответства на резултатите от обучението за ниво 8 на ЕКР.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

Критерии и процедури за съотнасяне на национални квалификационни рамки и системи към Европейската квалификационна рамка

1. Отговорностите и/или правната компетентност на всички съответни национални органи, участващи в процеса на съотнасяне, са ясно определени и публикувани от компетентните органи.

2. Налице е ясна и доказуема връзка между квалификационните нива в националната квалификационна рамка или система и дескрипторите за нивата на ЕКР.

3. Националната квалификационна рамка или система и квалификациите в нея се основават на принципа и целта на резултатите от обучението и са свързани с механизмите за валидиране на неформалното и самостоятелното учене и със системите за кредити, където съществуват такива.

4. Процедурите за включване на квалификациите в националната квалификационна рамка или за описание на мястото на квалификациите в националната квалификационна система са прозрачни.

5. Националната(ите) система(и) за осигуряване на качеството за образованието и обучението се позовава(т) на националната квалификационна рамка или система и е(са) в съответствие с принципите за осигуряване на качеството, както е посочено в приложение IV на настоящата препоръка.

6. Процесът на съотнасяне включва съгласието на съответните органи по осигуряване на качеството, че докладът за съотнасянето отговаря на съответните национални разпоредби и практики за осигуряване на качеството.

7. Процесът на съотнасяне включва международни експерти и докладите за съотнасянето съдържат писмено изложение на поне двама международни експерти от две различни държави относно процеса на съотнасяне.

8. Компетентният национален орган(и) удостоверява(т) съотнасянето на националната квалификационна рамка или система към ЕКР. Компетентните национални органи публикуват цялостен доклад, в който се описва съотнасянето, както и подкрепящите го данни, като в него се обръща внимание на всеки от критериите поотделно. Този доклад може да бъде използван за целите на самоудостоверяването съгласно квалификационната рамка за европейското пространство за висше образование в съответствие с нейните критерии за самоудостоверяване.

9. В идеалния случай в рамките на 3 месеца от приемането на доклада за съотнасянето или на неговата актуализация държавите членки и другите участващи държави публикуват доклада за съотнасянето и предоставят на съответните европейски уеб страници съответна информация за целите на съпоставянето.

10. След приключване на процеса на съотнасяне всички удостоверения, дипломи или приложения за квалификация, издадени от компетентните органи, следва да съдържат — посредством националните квалификационни рамки или системи — ясно позоваване на съответното ниво на ЕКР.

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

Принципи за осигуряване на качеството за квалификации, съотнесени към Европейската квалификационна рамка[2]

Качеството на професионалното образование и обучение, висшето образование, неформалното и самостоятелното учене в частния сектор и международните квалификации, които са съотнесени към ЕКР, следва да бъде гарантирано, за да се повиши доверието в тяхното качество и ниво. Принципите за осигуряване на качеството на европейско равнище по отношение на общото образование са в процес на обсъждане в контекста на стратегическата рамка „Образование и обучение 2020“.

Без да се засягат националните разпоредби за осигуряване на качеството, които се прилагат за националните квалификации, **осигуряването на качеството на *квалификациите*, съотнесени към ЕКР:**

1. отчита структурата на квалификациите и прилагането на насочения към резултатите от обучението подход;
2. е насочено към процеса на удостоверяване, като се гарантира валидна и надеждна оценка съгласно договорени и прозрачни стандарти, основани на резултатите от обучението;
3. се състои от механизми и процедури за обратна връзка с цел непрекъснато подобряване;
4. включва всички съответни заинтересовани страни на всички етапи от процеса;
5. се състои от съгласувани методи за оценка, които включват самооценка и външен преглед;
6. е неразделна част от вътрешното управление — включително на отдадените на подизпълнители дейности — на органите, издаващи квалификации, съотнесени към ЕКР;
7. се основава на ясни и измерими цели, стандарти и насоки;
8. е подкрепено с подходящи ресурси;
9. включва систематична и циклична оценка от външни контролни органи, която се основава поне на принципите, съдържащи се в настоящото приложение, на вътрешните системи за осигуряване на качество, свързани с квалификациите;
10. включва публикуване на резултатите от неговата оценка, в това число електронен достъп на национално и европейско равнище.

Външните контролни органи или агенции, посочени в принцип 9, следва да подлежат на цикличен външен преглед от компетентните органи. Резултатът от този външен преглед извън сферата на висшето образование следва да бъде достъпен публично, както и по електронен път чрез европейски регистър.

[2] Тези общи принципи са напълно съвместими с европейските стандарти и насоки (ESG) за осигуряване на качество в европейското пространство за висше образование и с европейското осигуряване на качество в професионалното образование и обучение (EQAVET).

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Принципи за системите за кредити, свързани с Европейската квалификационна рамка

Когато са допълнени от системи за кредити, ЕКР и националните квалификационни рамки осигуряват по-добра подкрепа на лицата в процеса на: i) преминаване между различни нива на образование и обучение, ii) движение в рамките на и между секторите на образование и обучение, iii) движение между образование и обучение и пазара на труда, и iv) движение в държавите и извън тях. Различните системи за кредити, които са тясно свързани с квалификационните системи и рамки, трябва да работят заедно, за да подкрепят преходите и да улеснят напредъка.

За тази цел кредитните системи за квалификации, съотнесени към ЕКР, следва да бъдат съобразени със следните принципи:

1. Системите за кредити трябва да бъдат въведени с цел да се създадат гъвкави модели за обучение за отделните учащи.
2. Когато се структурират и разработват квалификациите, насоченият към резултатите от обучението подход и съответният(ите) механизъм(ми) за кредити следва да се използва(т) систематично, с цел да се улеснят прехвърлянето на (елементи на) квалификации и напредъкът в ученето.
3. Системите за кредити следва да улесняват прехвърлянето на резултатите от обучението и напредъка на учащите извън институционалните и националните граници.
4. Системите за кредити следва да бъдат подкрепени от ясна и прозрачна оценка на качеството.
5. Кредитът, придобит от дадено лице, следва да се документира, като отразява получените резултати от обучението, тяхното ниво, името на компетентната институция, присъждаща кредита, и, където е уместно, съответната кредитна стойност.
6. Системите за прехвърляне и натрупване на кредити трябва да бъдат разработени така, че да се осигурят полезни взаимодействия със системите за валидиране на неформалното и самостоятелното учене, така че те да работят заедно за улесняване и насърчаване на прехода и напредъка.
7. Системите за кредити следва да се развиват и подобряват чрез сътрудничеството между заинтересованите страни на национално и европейско равнище.

ПРИЛОЖЕНИЕ VI

Индикативни елементи на общия формат за електронно публикуване на информация за квалификациите

ДАННИ			**Задължителни / Незадължителни**
Наименование на квалификацията			Задължителни
Предмет*			Задължителни
Държава/Регион (код)			Задължителни
Ниво на ЕКР			Задължителни
Описание на квалификацията	или	Знания	Задължителни
		Умения	Задължителни
		Отговорност/Самостоятелност	Задължителни
	или	Отворено текстово поле, в което се описва какво се очаква да знае, разбира или може да прави учащият	Задължителни
Присъждащ орган**			Задължителни
Кредитни точки/условен труд, който трябва да бъде положен за постигане на резултатите от обучението			*Незадължителни*
Вътрешни процеси за осигуряване на качеството			*Незадължителни*
Външен контролен орган			*Незадължителни*
Допълнителна информация за квалификацията			*Незадължителни*
Източник на информация			*Незадължителни*
Връзка към съответното приложение за квалификация			*Незадължителни*
URL на квалификацията			*Незадължителни*
Език (код) на информацията			*Незадължителни*
Изисквания за прием			*Незадължителни*
Дата на валидност (ако е приложимо)			*Незадължителни*
Начини за придобиване на квалификацията			*Незадължителни*
Връзка с професии			*Незадължителни*

* Стандартна международна класификация на образованието (ISCED) – области на образование и обучение 2013 г.

** Необходимата минимална информация за присъждащия орган има за цел да улесни намирането на информация за същия. Тя включва наименованието на присъждащия орган или, ако е приложимо, наименованието на групата присъждащи органи, и URL или информация за контакт.